

Toelichting op persbericht: een gemiste kans voor een gezonder Europa van 8 mei 2009

De Nederlandse Vereniging Kerftabak heeft vragen gesteld bij de laatste zin van ons persbericht: “Het gebruik van shag is immers de laatste jaren al met zo’n 10% gestegen door de prijsverhoging op sigaretten.” Graag lichten wij deze zin toe op basis van feiten. het gebruik van shag.

De zinsnede uit het persbericht komt voort uit gegevens over het gebruik van sigaretten en shagjes die wij van CBS ontvangen, die weer gebaseerd zijn op gegevens banderolafgifte van het Ministerie van Financiën. Hieruit blijkt dat – ondanks de daling van het aantal rokers in Nederland, het shag-gebruik in Nederland vanaf 1967 (onze eerste meting) tot nu is *gestegen* met ruim 12%, terwijl in diezelfde periode het sigarettengebruik juist met ruim 11% is *gedaald*. Er heeft daadwerkelijk een verschuiving van sigaretten naar shag opgetreden, zowel relatief als absoluut. Er is recent enige daling in het shaggebruik te constateren.

Diverse studies, uitgevoerd in Nederland maar ook in een aantal andere landen, hebben aangetoond dat wanneer de accijns- en dus prijsverhoging van shag niet gelijke tred houdt met die van sigaretten, rokers in plaats van te stoppen of minderen, vaak kiezen voor de goedkopere shag. Uit een studie over het gebruik van sigaretten en shag in Nederland over de periode 1970-1995 blijkt dat als het prijsverschil tussen sigaretten en shag met 10% stijgt, het shaggebruik met 10% stijgt¹. Als de prijsverhoging evenredig is of (bij voorkeur) groter is voor de shag dan voor de sigaretten, vindt er minder verschuiving plaats. April jl is in het International Tobacco Control Policy Evaluation Project, een project dat internationaal de impact van tabaksontmoedigingsmaatregelen onderzoekt (www.itc.project.org), bevestigd dat Nederland een relatief hoog shaggebruik kent en dat 79% van de rokers voor shag kiezen omdat het goedkoper is. Daarom wordt sterker accijnsbeleid voor shag aanbevolen.

Over de impact accijnsverhoging medio 2008 is op dit moment niets te zeggen. De meest recente Nederlandse gegevens zijn beschikbaar na de accijns- en prijsverhoging van tabaksproducten in 2004. Bij deze accijnsverhoging daalde de verkoop van sigaretten met 12%, terwijl de verkoop van shag slechts 8% daalde.

Uit onderzoek weten we dat er een sterk verband is tussen opleidingsniveau en het roken van shag. Vooral lager opgeleide rokers roken meer shag: 65,3% van de laag opgeleiden rookt shag, versus 53,5% van de laag opgeleiden dat sigaretten rookt. Daarnaast weten we dat er überhaupt meer gerookt wordt in lagere welstandsgroepen (31% uit lagere welstandsgroepen vs 22% uit hogere welstandsgroepen). Het roken van shag is schadelijker door een hoger teerniveau.² Het instandhouden van het prijsverschil (of het zelfs vergroten) bevordert een ongewenste en ongezonde verschuiving naar de goedkopere shag.

¹ Mindell JS, Whyne DK. Cigarette consumption in The Netherlands 1970 – 1995. *European Journal of Public Health* 2000, 10: 214-219.

² Kok A de, Besamusca EW, Vreker CP, Lagrandt. Shag: een teer onderwerp. Een onderzoek naar de opbrengst aan teer en nicotine in de rook van 42 in Nederland verkochte shagmerken. Alkmaar: Inspectie Gezondheidsbescherming, 1993.